

SUNDAY TIMES -BESTSELLER

BOB MORTIMER

"Omintakeinen romanttinen dekkari –
kuin Salvador Dalí olisi käsikirjoittanut Hitchcockin elokuvan."

- DAILY EXPRESS

Satsumakompleksi

DOCENDO

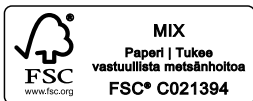
Satsumakompleksi

BOB MORTIMER

Satsumakompleksi

Englannin kielestä käänänyt
Päivi Paju

DOCENDO

Ensimmäinen painos

Englanninkielinen alkuperäisteos: *The Satsuma Complex*

Text Copyright © Bob Mortimer 2022

Published by arrangement with Simon & Schuster UK Ltd
1st Floor, 222 Gray's Inn Road, London, WC1X 8HB

Suomenkielinen laitos

© Docendo, 2025

Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

www.docendo.fi

Käännös: Päivi Paju

Kannen suunnittelu: Matt Johnson ja Harry Mortimer

Ulkoasu ja taitto: Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-850-092-6

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@docendo.fi

Mavisille

”Ikävä sanoa, isi, mutta sinun olisi kannattanut pohtia
tätä hiukan tarkemmin ennen kuin aloitit.”

OSA YKSI

1

Minun nimeni on Gary. Olen kolmekymmentävuotias ja työskentelen oikeusavustajana lontoolaisessa asianajofirmassa. Asun yksin yksiössä, joka sijaitsee rönsyilevässä Peckhamissa, 1960-luvulla perustetussa kunnallisessa lähiössä. Asunnoltani on vain viiden minuutin kävelymatka työpaikalleni – siitä on silloin tällöin iloa. Olen keskimääräistä lyhyempi, ja minulla on sen verran suuri nenä, että se näyttää aurinkolasien kanssa suorastaan koomiselta.

Jos satut panemaan minut merkille kadulla, minulla on ylläni joko halpa harmaa pukuni, valkoinen paita ja solmio (työpäivinä) tai ruskea vakosamettitakki sekä farkut ja t-paita (vapaapäivinä). On hyvinkin mahdollista, että huomaat nenäni ennen kuin kiinnität vaatteisiini mitään huomiota. Hiukseni ovat siistit, takaa ja sivulta lyhyet, ja jakauksen on tarkoitus muistuttaa jonkinlaista otsatöhtöä. Ruskeat silmäni ovat mantelinmuotoiset, ja niitä on kuvailtu sekä surullisiksi että pirteiksi saman päivän aikana. Olisi epäreilua kuvailla minua mitäänsanomatto-

maksi, mutta minua harvoin huomataan muutoin kuin ohimennen.

Ainoa oikea ystäväni Lontoossa on yksi taloni naapureista. Sain joskus tällä viikolla kunnan yhteyden yhteen tyttöön, mutta aiemmin tänään koko juttu lävähti vasten naamaani kuin kuollut kala. Minä luulin, että hän piti minusta, mutta kävi ilmi, että olin täysin väärässä. Luulin, että olin rakastunut häneen, ja itse asiassa aivan varmasti olinkin, ja totta puhuakseni olen edelleen. Sydämeni on luultavasti särkynyt elämäni ensimmäistä kertaa.

Äidillääni oli tapana sanoa, että minua on siunattu hyvällä mielikuvituksella ja että minun pitäisi käyttää sitä hyväksi – karkottamaan tylsistymistä ja tuomaan perspektiiviä ja iloa elämääni. Hän sanoi, että erilaisia tilanteita ennalta kuvittelemalla niistä tilanteista paitsi selviää paremmin valmistuneena, niitä myös osaa arvostaa, sitten kun ne sattuvat osumaan kohdalle. Valitettavasti mielikuvitukseni ei toimi juuri nyt minun edukseni, mutta myönnettäköön äitini kunniaksi, että yleensä tekniikka toimii.

Jotkut ihmiset upottavat kasvonsa älypuhelimiansa kaiket päivät. Minä en. Minulla on ollut sama vanha Nokia-puhelin vuosikausia, enkä ole koskaan vaivautunut tutustumaan sosiaaliseen mediaan ja sen sellaiseen. Minusta siinä ei ole mitään järkeä; minulla on jo muutenkin riittämiin ventovieraita elämässäni. Jos siis olenkin pihalla kaikesta, pidän pääni pystyssä ja mieleni virkeänä havainnoimalla ympäristöäni: riitelevät naapurit (kuvittelen sen liittyvän jotenkin pesukoneen puhdistamiseen); särkyneen ikkunan (kuvittelen lapsen särkyneen sen temppuillaan aikuisten tikapuilla);

kauan sitten hylätyt ruosteen raiskaamat lokasuojat (kuvitelen hulluksi tulleen viinikauppiaan hylänneen autonsa); koirat tutkimassa kiinnostuneina läikkynyttä nestettä (kuvitelen koirien olevan nimeltään Zak Salkku ja Pitkä Pals-ternakka). Elleivät nämä näkymät ja ajatukset ole riittävän piristäviä, annan mielikuvitukseni siirtyä seuraavalle tasolle.

Kun esimerkiksi kävelen töihin, minun täytyy pyyhältää läpi useiden teiden, jotka mutkittelevat asuinalueeni matalien ja korkeiden talojen välissä. Juuri ennen pihan poistumistietä sijaitsee nurmikkoinen leikkialue, joka on kooltaan suunnitteen puolikkaan jalkapallokentän kokoinen. (Siinä oli aiemmin keinulauta, mutta se kuulemma vietiin pois, koska joku lapsi löi kasvonsa siihen todella pahasti. Alueella ei juurikaan näy pieniä lapsia leikkimässä, luultavasti siellä täällä lojuvien koiranläjien vuoksi. Nyt kun ajattelen, piha-alueella ei näy juurikaan pieniä lapsia. Kai heitä on silti jossain oltava.)

Nurmikkoalueen poikki marssiessani eräs orava yleensä pysähtyy haistelemaan minua perusteellisesti.

”No niin, kamu”, kuiskaan silloin itsekseni. ”Onpa häntäsi tänään pitkä ja pöyhkeä. Onko erityisiä suunnitelmia?”

”Kiitos, Gary”, vastaan hänen puolestaan. ”Eipä mitään kummempaa, olen vain tavannut erään mukavan naisen, ja olen vähän yrittänyt pynttäytyä. Suosittelen sinulle samaa. Näytät sotkuiselta, jos sallit minun sanoa suoraan.”

”Olen menossa vain piirasostoksille. Sitä varten ei tarvitse pukeutua hienosti.”

”Entä jos tapaat kauniin naisen piirasmyymälässä? Silloin toivoisit, että olisit miettinyt tarkemmin ulkoasuasi... Ajattelisit minua ja sanoisit itsellesi: *Se tyyppi oli valmistau-*

tunut kunnolla. Hän hoiti monta asiaa, joita minä en ollut vielä edes aloittanut.”

”Aivan, saatat olla oikeassa”, minä vastaan. ”Kiitos vin-
kistä. Missä sinä tapasit sen uuden naisystäväsi?”

”Uskomatonta kyllä, se oli täsmälleen siinä paikassa, jossa
sinä seisot. Hän seisoj paikallaan liikahtamatta, ihan niin
kuin sinä, lauloi laulua postista tai risteilyaluksesta – jotain
sellaista. Oli vaikea sanoa, koska hän lauloi niin surkeasti.
Mutta hänen sulokkuutensa teki minuun vaikutuksen.”

”No, sinä vaikutat tyytyväiseltä, ja taidat olla vieläpä vaka-
vissasi.”

”Niin, lupaavalta näyttää, ja luulenpa että tulevaisuudella
on sinunkin varallesi lupaavia juttuja tiedossa. Sinun pitäisi
ostaa hajuvettä tai ainakin harkita jotain sellaista. Haistan jo
romanssin ilmassa.”

”Saatana tehdäkin niin. Nähdään taas.”

Jatkan matkaa kepein askelin ja hyvillä mielin. Ajatus
romanssista saa minut usein toiveikkaaksi.

Varmaankin useimmat pyörittelevät aikansa kuluksi
mielessään tällaisia pieniä toiveunia ja unelmia, mutta he
eivät välttämättä tajua, kuinka tärkeää se on. Haaveksunta
nimittäin tuo aavistuksen tasapainoa ja optimismia heidän
elämäänsä. Minä ainakin tarvitsen sellaista, etenkin juuri
nyt kun elämäni on päällisin puolin ja suurin piirtein täyttä
paskaa.

Nyt istun autossani matkalla tapaamaan heppua nimeltä
John McCoy. Odotan tulevaa tapaamista paniikissa ja kau-
hulla. Kyseessä on ota tai jätä -tilanne, ja haluan vain, että se
olisi jo ohi. Juuri nyt minua estää heppu, jolta on pudonnut

jättimäinen pussillinen sipuleita suojatielelle ja joka ei halua luopua sipuleistaan. Painan auton torvea turhautuneena, sitten pyydän ääneti anteeksi mieheltä ja kaikilta karanneilta sipuleilta.

Antakaahan kun kelaan taaksepäin ja selitän.

2

Noin kymmenen päivää sitten lähdin töiden jälkeen käymään pubissa tuopposella Brendan-nimisen tyyppin kanssa. Hän oli kysellyt minua tapaamiseen ties kuinka kauan, eikä minulla ollut enää enempää tekosyitä. Hän työskentelee yksityisetsiväfirmassa nimeltä Cityside Investigations, joka on sen asianajofirman asiakas, jossa minä olen työskennellyt viimeiset kaksi vuotta. En tunne häntä kovin hyvin, mutta olemme jutelleet niitä näitä aina jos hän on käynyt hake-massa jotakin papereita ja flirttailemassa sihteerien kanssa. Hän on suunnilleen kymmenen vuotta minua vanhempi, laiha ja lyhyt, ja hänen kihara tukkansa on kammattu suorastaan aateliseen tyyliin sivujakaukselle. Hänellä on yleensä yllään sininen tai harmaa pikkutakki ja beige poolo-kauluspusero sekä tummansiniset leveäpunttiset farkut, jotka ylettyvät aavistuksen hänen teräväkärkisten ruskeiden nahkakenkiensä yläpuolelle. Hän esittelee tarkoituk-sella uusia sukkiaan lahkeen raosta. Hänen kasvonsa ovat tavalliset, nenä melko kapea ja terävä, yleisilme tuo mieleen

kaurahiutaaleet. Kyllä – erittäin kaurainen ilme, jonka yhdistän yleensä Yorkshiren armeijaan.

Brendan kuvittelee olevansa ”hauska” tyyppi, ja luultavasti hän onkin, jos sattuu pitämään kovaäänisistä hemmoista. Hän puhuu solkenaan ja käyttää naurua jonkinlaisena pisteenä. Puheenvuoron sisällöllä ei ole mitään väliä, hän joka tapauksessa kikatella hihittää suunnilleen kolmen sekunnin välein. Ja muiden jutut eivät häntä kiinnosta. Ajattelen usein, että on varmasti mukavaa uskoa pystyvänsä lumoamaan seuralaisensa. Se taatusti kasvattaa itseluottamusta. Olen aina valmis kuuntelemaan hänen jaarittelujaan, ja hän puolestaan uskoo, että minä pidän hänestä. Minä en *ole pitämättä* hänestä, mutta sen pidemmälle en halua mennä.

Lähetin hänelle tekstiviestin, kun lähdin töistä, ja kerroin olevani paikallisessa pubissani Grove Tavernissa, Camberwellissä noin seitsemältä. Paikalle päästyäni huomasin, että oven vieressä seinää vasten nojaili värikäs, punavalkoraidallinen polkupyörä. Mielessäni käväisi, että sisällä saattoi olla humalainen jonglööri heittelemässä keilojaan miten sattuu kohti lampuja. Sellaista esitystä olisi mukava katsella.

Sisältä ei kuitenkaan löytynyt jonglööriä, mutta huomasin saman tien Brendanin, joka istui baaritiskillä selailemassa puhelintaan. Hän ei huomannut minua. Pubissa istui muutama muu, mutta pääosin siellä oli rauhallista ja asiakkaat tervetulleita. Baaritiski vie toisen puolen huoneesta, ja vastakkaisella puolella on joukko kaarevia looseja, joiden penkit ja selkänojat on verhoiltu viininpunaisella sametilla. Mielessäni käväisi ohikiitävä ajatus: kuinka sopivasti *sametti* kuvaisikaan vanukasta.

"Kiinnostaisiko vanukas, sir?"

"Ehkäpä, mitä teillä on tarjolla?"

"Meillä on samettista suklaa- ja appelsiinivanukasta vuolukerman kera."

"Eihän tuollaista tarjousta voi vastustaa, kamu. Otan sellaisen."

Sitten muistin, etten ole erityisen kiinnostunut vanukkaista, saati niiden valmistamisesta, joten hylkäsin ajatuksen lattialle kuin käytetyn bussilipun.

Istuuduin Brendanin viereen, ja hän aloitti heti pälpätöksensä.

"No niin, Gary, mitä saisi olla? Baari on sinulle avoin – hah hah hah!"

"Tuoppi IPAa, kiitos."

"Hah, hah, hah! Baarimikko, tuoppi tälle tunteelliselle kaverille."

"Anteeksi, että olen hiukan myöhässä, Brendan, otin töissä lausuntoa yhdeltä tyypiltä, ja hän alkoi yhtäkkiä hikoilla hirveästi."

"Oho, hikoilija. Törkeitä veikkoja, nuo hikoilijat – hah hah hah hah!"

"Niin, olen samaa mieltä. Ensin vaikutti siltä, että häntä kutittaa – siis ennen kuin hiki alkoi valua. Halusin kysyä häneltä, oliko hän kunnossa, mutta kun jotakuta kutittaa, sen puheeksi ottaminen tuntuu hieman henkilökohtaiselta asialta, joten..."

Näin Brendanin katseesta olkani yli, ettei hän ollut tippaakaan kiinnostunut minun tarinastani. Hän keskeytti odottamatta hyväksyntää.

”Kuule, kaikki on hyvin, Gary, suoraan sanottuna en edes huomannut puuttumistasi – hah hah hah! Kuulehan, minulla on sinulle eräs lakitekkinen kysymys.”

”No, minähän työskentelen asianajotoimistossa, mutta...”

”Se riittää minulle. En kaipaa neuvoa, törmäsin vain mielestäni kiinnostavaan lakiin liittyvään arvoitukseen – hah hah hah – joten kuuntelehan. Mitäs sanot: join siis aamulla kahvia yksikseni pääkadun varrella sijaitsevassa kahvilassa. Viereisessä pöydässä istui kaksikko, joka vaikutti aavistuksen levottomalta – tai jotensakin olevan kahden vaiheilla. Olen aavistellut heidän tekevän jotain kiellettyä – että heillä on syrjähyppy tai jotain – hah hah hah! Joten ihan vain ajankulukseni käänsin puhelimeni heitä kohti ja aloin kuvata heitä – siis ihan vain hugin vuoksi. Tallensin noin kaksikymmentä sekuntia ja aloitin kuuntelun alusta langattomilla korvanapeillani – hah hah hah! Kuulin heidän puheensa aivan selvästi – jotain menemisestä Dubaihin ylelliselle hampurilaiselle – mutta taustalta kuului kahvilassa soiva musiikki. Saattoi olla Coldplayta, tai sitten Oasisia – mitä helvetin väliä...”

Ajatukseni katkesi hetkeksi, ja katsoin Brendanin olan yli baarin perälle. Sievä tummatukkainen nainen, luultavasti pari vuotta minua nuorempi, istui yksinään puhelin kädessään ja siemaili kuplajuomaa. Hengitin sisään, totesin pitäväni hänestä, ja käänsin sitten huomioni Brendaniin.

”Pohdin siis tätä kysymystä: Jos minun pitäisi esittää kyseinen video oikeudessa osana todisteitani, pitäisikö oikeuden maksaa rojalteja Coldplaylle tai Oasisille? Ja ennen kaikkea, voisiko jompikumpi kyseisistä bändeistä kieltää

soittamasta kappaleitaan ilman heidän lupaansa? Mitä mieltä olet, Gary?”

”Tuota noin, hyvä kysymys, mutta minä en voi sinua siinä auttaa, Brendan. En tiedä piruakaan tekijänoikeuslaeista. Minä vain autan omistusoikeuksien siirroissa, laadin testamentteja, otan vastaan lausuntoja – sellaista paskaa.”

Puhuessani vilkaisin jälleen kohti baaria ja huomasin tummatukkaisen naisen tuijottavan suoraan meitä kohti puhelin edelleen tiukasti kädessään. *Aavistuksen synkkä ilme*, ajattelin itsekseni, *mutta hän saattaa olla kiinnostunut minusta tai siitä, mitä yritän esittää.*

”No niin, Brendan, mitä sinulla on parhaillaan meneillään? Saitko niin suuren pinon tutkittavaa, että pysyt pinnalla?”

”Ääh, en niin paljon – hah hah hah! – pomo veti minulta pois ison työn pari viikkoa sitten. Takaisin sorvin ääreen toimittamaan dokumentteja, kieltomääräyksiä ja haasteita. Myymään juttuja sanomalehdille, joita saamme paikallisilta poliiseilta. Aloin myös periä velkoja. Olen siinä melkoisen hyvä. Johtunee siitä, että olen pienikokoinen eikä minua pidetä uhkana – hah hah hah!”

”Minä arvelen sen johtuvan nenästäsi.”

”Mitä oikein tarkoitat?”

”No, se on niin kapea, että siitä saattaa jäädä viilto käteen, jos sinua vetäisi turpaan.”

”Onko tuo huomio?”

”Kyllä.”

”No, se ei pidä paikkaansa. Aiotko juoda sen tuopillisen vai et, isonenä – hah hah hah!”

Nostin kolpakkoni ja kulautin oikein kunnolla. Vihasin olutta, kun maistoin sitä ensi kerran vuosia sitten, mutta nykyään en saa siitä tarpeekseni. Sama juttu nautanlihasäilykkeen ja kahvin kanssa.

”Mikä olikaan se iso työ, jonka parissa työskentelet?”

”En voi kertoa sinulle, kamu, se on erittäin arkaluontoinen.”

”Ja paskat on! Älä nyt viitsi, paljasta edes hiukan. Mietitäänpä... Liittyikö se apteekin henkilöstöhuijaukseen tai kahvilaketjuhuijaukseen?”

”Ei, et osunut lähellekään – hah hah hah!”

”Oliko kyseessä julkisten avioero, ja sinun täytyi roikkuu kuntosalin lähistöllä, jossa vaimo söi nuudeleitaan?”

”Ei, kuule nyt, en voi kertoa sinulle, etkä oikeasti edes halua tietää. Siitä on jo koitunut turhaa hässäkkää. Juttuun liittyvät henkilöt ovat varsinaisia paskiaisia. Unohdetaan koko juttu.”

Hänen ilmeensä kertoi, että kyseinen keskustelu todellakin päättyi siihen, ja panin merkille, ettei hän ollut nauranut kertaakaan keskustelun aikana. Hän vaikutti hieman hämmennyneeltä, hieman häilyvältä. Mahtailusta ei ollut jälkeäkään. Tarkoitukseni ei ollut ollut panna häntä tiukille, ja totuuden nimessä tunsin itseni hieman tolloksi.

Käänsin puheen jalkapalloon. Hän käänsi sen toimistoni sihteerien yksityiselämää. Minä käänsin keskustelun sähköautoihin, ja hän käänsi sen takaisin sihtereihin. Minä lähdin vessaan.

Kun seisoin suosikkipisuaarillani, tunsin yhtäkkiä oloni surulliseksi. Olin asunut Lontoossa melkein kaksi vuotta,

enkä ollut vielääkään tutustunut keneenkään tuntemisen arvoiseen. Pysyttelin omissa oloissani, piileskelin työhuoneessani enkä koskaan seurustellut yhdenkään kollegani kanssa. Meitä ei yhdistänyt mikään muu kuin tapausmäärät ja työhön liittyvä juoruilu asiakkaita ja tuomioistuimen henkilökunnasta. Tajusin, että tämä publi oli minun sosiaalisen elämäni alku ja loppu.

Kuulin juttelun ja hedelmäpelin äänet pubin toisen baaritiskin luota, jossa yleensä istun. Olen täällä lähes vakituinen asiakas. Käyn täällä useimpina iltoina katselemassa jalkapalloa suurelta ruudulta. Istun aina yhden Nickin ja hänen kaverinsa Andyn seurassa. He eivät pyytäneet minua liittymään seuraansa; se tapahtui luonnostaan, koska kolmen jakkaran päässä baarin perältä sattuu olemaan paras näkymä televisioon. Jutelimme yleensä jalkapallosta ja töistämme. Pelin päätyttyä Nick ja Andy yleensä hotkaisevat jotakin ja lähtevät kotiin. En edes tiedä, missä heistä kumpikaan asuu. Työnsin käden taskuuni tarkistaakseni puhelimestani, tulisiko tänä iltana peliä, mutta huomasin, että olin jättänyt puhelimeni toimistolle.

Mieleeni nousivat tummahiuksisen naisen kasvot. Hän oli erittäin kaunis. En ole varsinaisesti käynyt treffeillä sen jälkeen, kun muutin Lontooseen. Vein kylläkin yhden työpaikkani sihteereistä syömään currya, mutta taksissa matkalla kotiin me kumpikin aloimme hikoilla hirveästi, ja minä hylkäsin projektin saman tien. Olemme siitä saakka suhtautuneet toisiimme erittäin varovaisesti. Sen lisäksi järjestin kerran tapaamisen yhden treffisivustolta löytämäni tytön kanssa. Hänen profiilinsa oli vaikuttanut erittäin kelvolliselta ja vaihtamamme viestit erittäin houkuttelevilta. Kun hän

"Luin yhdeltä istumalta"

MICK MOTH

"Vuoristorata ei ole oikea kuvaus - 'kirja' on osuvampi"

ANNETTE KURTAIN

Kaikki alkaa siitä, kun Gary Thorn piipahtaa tuopillisella tuttavansa Brendanin kanssa. Brendanin äkillinen kotiinlähtö ei Garya häitää, sillä hän tutustuu ihastuttavaan nuoreen naiseen, jolla on hämmästyttävän suora otsakka ja riemastuttava polkupyörä. Mutta naisenkin lähtee yllättäen ja jättää jälkeensä vain kirjan nimeltä *Satsumakompleksi*.

Seuraavana aamuna Garyn ovella kolkuttaa poliisi, jonka mukaan Brendan on kadonnut. Vastauksia saadakseen Garyn on löydettävä tuo kapakan ihastuttava tyttö. Gary ajautuu odottamattomaan seikkailuun selvittäessään tytön ja muutamien muidenkin uusien tuttavien henkiloisyyttä ja tarkoituseriä. Toivottavasti vain hänen pisteliäitä havaintoja jakeleva oravaystävänsä ei pilaisi kaikkea.

Satsumakompleksi on monikerroksinen ja sopivan tummasävyinen esikoisteos koomikko Bob Mortimerilta. Kirjan hupsut yksityiskohdat ja nokkela sanailu saavat hihittämään ääneen läpi yllätyksellisen ja mukaansatempaavan rikostarinan.

Bob Mortimer on englantilainen koomikko, televisiojuontaja ja näyttelijä. *Satsumakompleksi* on hänen esikoisromaaninsa, joka on käännetty jo kahdeksalle kielelle. Bestselleriksi noussut kirja on myynyt Englannissa yli puoli miljoonaa kappaletta. Samaa sarjaa jatkava *The Hotel Avocado* nousi heti ilmestyttyään elokuussa 2024 Englannin myyntilistojen viiden kärkeen.

"Se tyttö oli ihastuttava"

VINCE PEPPER

"Toivottavasti kaikilla hahmoilla menee nyt hyvin"

RON SABRE

DOCENDO

ISBN 978-952-850-092-6

84.2

Kansi Harry Mortimer ja Matt Johnson

www.docendo.fi